

บทที่ 4

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสียดแทง: กรณีศึกษาวัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก

จากการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสียดแทงจากวัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก จำนวน 13 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 10 แห่ง ผู้วิจัยพบว่ามีภาพสะท้อนสังคมปรากฏอยู่ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านครอบครัว
2. ด้านความเป็นอยู่
3. ด้านบุญกรรม
4. ด้านคำสอน

ภาพสะท้อนสังคมหมายถึง ลักษณะหรือสภาวะของสังคมไทย ซึ่งปรากฏในวรรณกรรมเสียดแทงในด้านครอบครัว ด้านความเป็นอยู่ ด้านบุญกรรม และด้านคำสอน จากภาพสะท้อนในแต่ละด้านดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยละเอียดตามลำดับดังนี้

ภาพสะท้อนสังคมด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม เพราะเป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นของการให้การศึกษา การเรียนรู้ต่างๆ รอบๆ ตัว รวมไปถึงการอบรมสั่งสอนบุตรให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ครอบครัวจึงประกอบด้วยผู้คนที่เกี่ยวข้องกัน ทั้ง บิดามารดา บุตร ญาติมิตร หรือคนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องโดยสายโลหิตที่มีความผูกพันซึ่งกันและกัน จากคำทำนายในวรรณกรรมเสียดแทงทั้ง 7 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 7 วัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดไทยสามัคคี วัดชัยชนะสงคราม วัดหนองหลวง วัดมงคลคีรีเขตร์ วัดชุมพลคีรี วัดอรัญญเขต วัดมณีไพรสนท์ และศาลเจ้าปู่แม่ก่ง กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดดอนแก้ว และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ วัดแม่ต้านเหนือ ศาลเจ้าพ่อพะวอ (3 แห่ง) และศาลเจ้าพ่อขุนสามชน กลุ่มที่ 4 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศาลเจ้าปู่แม่ก่ง ตำบลแม่สอด กลุ่มที่ 5 มีจำนวน 4 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดชลประทานรังสรรค์ วัดท่าปูย วัดพระบรมธาตุวัดนาโบสถ์ และศาลพระเจ้าตากสินมหาราช กลุ่มที่ 6 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่

พระธาตุดอยหินกิว กลุ่มที่ 7 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุพญาหนอกวีน
ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านครอบครัว สามารถจำแนกออกเป็นข้อย่อยได้อีก 3 ข้อดังนี้

1. ด้านคู่ครอง
2. ด้านบุตร
3. ด้านญาติมิตร

ในแต่ละด้านผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ด้านคู่ครอง จากการทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ทำให้สามารถบอกได้ว่ามนุษย์
คาดหวังจะมีคู่ครองหรือต้องการมีคู่ครอง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดจากกรรมของแต่ละบุคคลที่
กระทำร่วมกัน ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ถามหาคู่ดีนักเหมือนชักนำ	ขอจบคำที่หนึ่งรำพึงเอย	(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 1)
...ถามหาคู่ผู้ซัดสนิทกาย	ยังไม่ได้สู่สมตรมอุรา	(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 10)
...ถามเนื้อคู่ผู้ขึ้นจะชมชิด	คงสมคิดสมรักสมศักดิ์ศรี	(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 4)
.....	ถามเนื้อคู่ผู้ดีจริงทั้งหญิงชาย	
เหมือนชักนำทำนายเท่านั้นเอยฯ		(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 1)
...จะพบเองเรื่องรักมักประดัง		(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 5)
...อีกคนรัก ที่จากไป ได้คืนสม		(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 7)

ตัวอย่างคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทายแสดงให้เห็นว่า บุคคลมีความคาดหวังใน
การมีคู่ครอง เพราะเชื่อว่าเมื่อพบหน้าจะทำให้มีความสุขทางจิตใจ ดังคำทำนายที่ปรากฏใน
วรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...จะถามหาเนื้อคู่ตุนาหงัน	อยู่ใกล้ชิดทุกวันสมปรารถนา	(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 1)
----------------------------	----------------------------	----------------------

...ใบนี้ถามคู่จะสู่สม

ดังได้ชมชู้พัคตร์เป็นหนักหนา

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 17)

ในคำทำนายแสดงให้เห็นว่าบางคนมีความสุขในการพบหน้าคู่ครอง แต่บางคนก็ไม่ได้
อยู่ใช้ชีวิตร่วมกันต้องใช้ชีวิตอยู่ห่างไกลกัน ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ใบที่สี่นี้ไซ้ไรเหมือนไกลคู่ มิได้รู้ประพบประสบสอง เหมือนลูกไก่ฝูงเดียว
เที่ยวคะนอง ตัวหนึ่งต้องจากไปเสียไกลกัน

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 4)

...ถามหามิตรคู่ชมภิรมย์ขวัญ ว่ายังอยู่ห่างไกลมิได้กัน

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 21)

ใบที่สี่นี้ไซ้ไรห่างไกลคู่ พลัดกันอยู่ห่างไกลมิได้สม เหมือนเดียวดายอยู่ทะเลได้คลื่นลม
อกระทมห่างไปอยู่ไกลกัน

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 4)

นอกจากนี้แล้วในวรรณกรรมเสี่ยงทายยังกล่าวถึงการมีคู่ครองที่ดี และการมีคู่ครองที่
เหมาะสมของหญิงและชาย ทำให้มีความสุขในการใช้ชีวิตร่วมกันมีการดำเนินชีวิตที่ราบรื่นไม่มี
อุปสรรคและปัญหาใด ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ถามหาคู่สู่สมอารมณ์พัคตร์ ว่าดีนักแสนดีเป็นที่ชื่น

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 7)

...ถามคู่สู่สมภิรมย์พัคตร์ ว่าสมศักดิ์แสนสมอารมณ์หมาย

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 16)

...ถามหาคู่ว่าดีเป็นศรีสรรค์ จะคู่กันบารมีช่วยเกื้อหนุน

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 11)

...ได้เนื้อคู่สุขสมอุดมการณ์ สุขสำราญกายใจไม่สร้างเอยฯ

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 21)

...แม้ถามหาผู้เนื้อคู่สร้าง
จะสมเนื้อสมรักสมศักดิ์ครอง

ประเสริฐอย่างแสนดีไม่มีสอง
ไม่มีหมองคงสุขทุกเวลา

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 23)

...ผิถามถึงเรื่องเนื้อคู่จะสุขสม

ตั้งความว่าได้ดีไม่มีชั่ว

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 28)

...จะหวังคู่ซู้ซิดสนิทกาย

พาที่หายว่าดีเป็นศรีตัว

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 16)

...ถามหาคู่จักได้ไม่อัปจน ดีเหลือล้ำค่าสร้างปางก่อนมา

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 1)

จากคำทำนายดังกล่าวพบว่าภาพสะท้อนสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกคู่ครองนั้นมีความสำคัญมาก สังเกตได้จากคำประพันธ์ข้างต้นที่ว่า

...แม้ถามหาผู้เนื้อคู่สร้าง
จะสมเนื้อสมรักสมศักดิ์ครอง

ประเสริฐอย่างแสนดีไม่มีสอง
ไม่มีหมองคงสุขทุกเวลา

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 23)

แสดงให้เห็นว่า คำว่า "สมเนื้อ" คือ มีรูปร่างหน้าตาที่เหมาะสมกัน "สมรัก" คือมีความรักซึ่งกันและกัน "สมศักดิ์" คือ มีฐานะและยศถาบรรดาศักดิ์ที่เหมาะสมจึงปรากฏภาพสะท้อนของสังคมไทยต้องการมีคู่ครองที่เหมาะสม มีความเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกัน เพราะจะทำให้ทั้งคู่ส่งเสริมกัน และจะทำให้ครองรักกันอย่างมีความสุข

2. ด้านบุตร จากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทาย แสดงให้เห็นว่าการมีบุตรเป็นความคาดหวังของครอบครัว เพราะเมื่อแต่งงานมีคู่ครองแล้วนั้น ย่อมต้องมีผู้สืบสกุล นั่นคือการมีบุตร และบุตรนั้นจะเป็นหญิงหรือชาย ขอให้บุตรเท่านั้นก็จะทำให้ครอบครัวมีความสุขและสมบูรณ์แบบ ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ถามบุตรนี้ในครานั้นว่าชาย

.....

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 18)

...ถามหาบุตรว่าเป็นหญิงอย่างแม่นมั่น

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 28)

...ถามถึงบุตรสุดที่รักในอุทร ดังสุนทรคำทำนายว่าชายเอย

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 5)

นอกจากนี้ในคำทำนายยังบอกถึงความต้องการมีบุตรแต่ความปรารถนานั้นยังไม่สมความตั้งใจดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ถามมาตรแม่นถามบุตรสุดสงสาร ว่ายังไม่มีมาในอาการ

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 13)

...ถ้ามาตรแม่นขอบุตรสุดที่รัก ไม่ประจักษ์ให้เห็นมาเกื้อหนุน

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 20)

...ถามหาบุตรสุดรักยังหนักจิต อย่าเพ็งคิดเพราะยังหวังมิได้

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 21)

และในคำทำนายยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมที่เปรียบถึงความรักของบิดามารดาดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...แม่นถามบุตรสุดใจที่ในครรภ์ เลขห้านั้นว่าหญิงทุกขสิ่งเอย

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 5)

...ถามลูกรักในครรภ์ที่มันหมาย ว่าเป็นชายน่ารักจักสนอง

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 4)

...ถ้ามาตรแม่นขอบุตรสุดที่รัก ไม่ประจักษ์ให้เห็นมาเกื้อหนุน

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 13)

...ถามหาบุตรสุดรักยังหนักจิต อย่าเพ็งคิดเพราะยังหวังมิได้

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 21)

ภาพสะท้อนสังคมดังกล่าวพบว่าบิดามารดาร์กลูกสุดที่จะพรรณนา ดังคำที่ปรากฏคือ
สุดใจ ลูกรัก สุดที่รัก สุดรัก นอกจากนี้ยังสอนให้รู้จักดูแลบุตรหลานเพื่อภายภาคหน้าจะได้มีผู้ดูแล
ผู้เลี้ยงดูต่อไป ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...อันบุตรหลาน ท่านมี ต้องดีไว้ เอาใจใส่ ได้ฟัง ฟังประสงค์

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 6)

3. ด้านญาติมิตร ในวรรณกรรมเสี่ยงทายที่ปรากฏนี้หมายถึงญาติ พี่น้อง เพื่อน ลูกหนี้
จากคำทำนายด้านญาติมิตรจะบอกถึงการถามไถ่ถึงทุกข์สุขของญาติมิตรและลูกหนี้ว่าอยู่ดีมีสุข
และพบกันหรือไม่ ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ทั้งพวกพ้องปรีดีเปรมเกษมศรี ว่าอยู่เย็นเป็นสุขทุกเดือนปี

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 1)

...หรือถามหาลูกหนี้พี่น้องหาย ว่าคงจะพบพัศตร์เหมือนอย่างทาย

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 1)

...ถามพวกพ้องลูกหนี้ที่เห็นว่าจะต้องได้พบประสพกัน

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 6)

...ถ้าถามญาติมิตรสหายที่หน่ายหน้า ขอทายว่าคงพบประสพศรี

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 15)

...ได้พบเพื่อนแปลกใหม่ได้คบกัน ได้สุขสันต์สนิทสนมกลมเกลียวเอย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 24)

จากวรรณกรรมเสี่ยงทายที่ปรากฏด้านญาติมิตร พบภาพสะท้อนสังคมถึงการอยู่
ร่วมกันของญาติมิตรที่มีความสามัคคี การเคารพผู้ใหญ่ซึ่งจะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข ดังคำทำนายที่
ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ทั้งพวกพ้องปรีดีเปรมเกษมศานต์ จะอยู่จนแก่คร่ำไม่รำคาญ

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 19)

..... ถามถึงญาติผู้ซุกคักดีศรี

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 1)

...ปรีชาญาติผู้ใหญ่ให้ยินดี จึงจะมีความสุขสำราญใจ

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 27)

...ทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ดังประสงค์ ต่างมุ่งตรงกลับคืนสู่เคหา
พร้อมครอบครัวต่างสังสรรค์จ่านรจา เด็กผู้ใหญ่เฮฮาสนุกสนาน

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 23)

...แน่นพี้น้องญาติมิตรสนิทเนื้อ ก็เชื้อเพื่อล้อมรอบขอบใจกัน

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 14)

...อันบุตรหลาน ท่านมี ต้องดีไว้ เอาใจใส่ ได้ฟัง ฟังประสงค์

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 6)

นอกจากนี้ยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมในเรื่องการเลือกคบคนดังตัวอย่างที่ปรากฏว่า

...จะคบมิตรคิดระวังให้จงหนัก อย่าชอบรักลิ้นลมจวนมหลง
อันเหล่ามิตรทั้งหลายไม่มีตรง ให้เร่งจงจิตตรองตรึกตรา

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 8)

...ระวังคนประจบมาคบค้า จะเสียหน้าเสียมิตรคิดให้หนัก

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 5)

จากคำทำนายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการเลือกคบคนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากคบมิตรที่ดีก็ทำให้การดำเนินชีวิตมีความสุข คอยหวังดีและคอยห่วงใยต่อกัน ชักนำกันไปในทางที่ดี และถูกต้องเป็นพลเมืองดีของสังคม แต่หากคบมิตรที่ไม่ดีก็จะนำไปสู่สังคมแห่งความหายนะในทุกๆ ด้าน

ภาพสะท้อนสังคมด้านความเป็นอยู่

ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ด้านความเป็นอยู่มีความสำคัญลำดับต้นของความต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ต้องการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้คนที่อาศัยอยู่นั้นมีความสุขไม่มีความทุกข์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้นในวรรณกรรมเสี่ยงทายจึงปรากฏสิ่งที่มีมนุษย์ต้องการและตอบสนองความสุข จากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ทั้ง 7 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 7 วัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดไทยสามัคคี วัดชัยชนะสงคราม วัดหนองหลวง วัดมงคลคีรีเขตร์ วัดชุมพลคีรี วัดอรัญญเขต วัดมณีไพรสณฑ์ และศาลเจ้าปู่เผือก กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดดอนแก้ว และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ วัดแม่दानเหนือ ศาลเจ้าพ่อพะวอ (3 แห่ง) และศาลเจ้าพ่อขุนสามชน กลุ่มที่ 4 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศาลเจ้าปู่เผือก ตำบลแม่สอด กลุ่มที่ 5 มีจำนวน 4 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดชลประทานรังสรรค์ วัดท่าบู่ วัดพระบรมธาตุ วัดนาโบสถ์ และศาลพระเจ้าตากสินมหาราช กลุ่มที่ 6 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุดอยหินกือว กลุ่มที่ 7 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุพญานอกวัน ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความเป็นอยู่ สามารถจำแนกออกเป็นข้อย่อยได้อีก 7 ข้อดังนี้

1. ด้านสุขภาพ
2. ด้านความสุข
3. ด้านอาชีพการงาน
4. ด้านการเดินทาง
5. ด้านโชคลาภความร่ำรวย
6. ด้านเกียรติยศและอำนาจ
7. ด้านศีลธรรม

ในแต่ละด้านผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ด้านสุขภาพ จากการทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ทำให้สามารถบอกได้ว่ามนุษย์ต้องการสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ดังพุทธสุภาษิตที่ว่า "อโรคยา ปรมาลาภา" การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ หากการดำรงชีวิตไม่มีโรคภัยไข้เจ็บมากล้ากลายเป็นทำให้มนุษย์มีชีวิตที่ก้าวหน้ามากกว่ามีทรัพย์สินเงินทอง และมีความสุขทั้งตนเองและบุคคลในครอบครัว ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ว่าดีนักแสดดีเป็นที่ขึ้น

ถามคนเจ็บว่าหายสบายคืน

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 7)

...ถึงคนเจ็บก็หายสบายจิต คงสมคิดเป็นสุขทวีศรี

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 6)

...อันทุกข์โศกโรคภัยจะหายหมด ดังจันทร์ทรงกลดงามอร่ามศรี

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 2)

...อันทุกข์โศกโรคภัยทั้งหลายนั้น ไม่มีวันกล้ำกรายท่านได้โดย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 3)

จากคำทำนายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการมีสุขภาพที่ดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะทำให้มีความสุขกายสุขใจ ถึงแม้จะมีโรคภัยไข้เจ็บอยู่บ้างก็จะหายไปตามที่คิดไว้

นอกจากนี้ในวรรณกรรมเสี่ยงทายด้านสุขภาพยังบอกถึงสุขภาพที่ย่ำแย่และเป็นอุปสรรคต่อการทำงานดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ใบที่สามความยากลำบากล้น
ว่ามีคนปองร้ายไม่วายวน

จะทำการก็ป่วยการรำคาญตน

กินไม่อิ่มนอนไม่หลับให้กลับทุกข์

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 3)

...ถูกใบนี้ไม่สู้ดีมีแต่ร้าย

เรื่องทุกข์กายมีประจำสมน้ำเสมอ

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 10)

...ถามคนเจ็บไม่หายว่าร้ายอยู่

จึงควรรู้เวลาอย่าพาเศร้า

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 11)

สรุปได้ว่ามนุษย์เราทุกคนจะมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงอย่างเดียวไม่ได้จะต้องมีสุขภาพใจที่แข็งแรงด้วย ทั้งสองสิ่งนี้มีความสัมพันธ์กันโดยแยกกันไม่ออก ดังนั้นภาพสะท้อนที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายด้านสุขภาพจึงถือเป็นเรื่องสำคัญมากในการดำเนินชีวิตเพราะเป็นสิ่งที่นำไปซึ่งความเจริญก้าวหน้าด้านอื่นๆ ตามไปด้วย

2. ด้านความสุข มนุษย์ทุกคนต้องการมีความสุขในการดำรงชีวิต เพราะความสุขสามารถดลบันดาลให้ชีวิตมีแต่สิ่งดีๆ เกิดขึ้น ในวรรณกรรมเสี่ยงทายพบภาพสะท้อนสังคมด้านความสุข ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ใบที่หนึ่งใครได้สนใจดี

ทุกทิวาราตรีมีสุขเอยฯ

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 1)

...ใบที่สองจะครองสุขเกษมศานต์
ตั้งขันติโสร็จจะอย่าเปลี่ยนแปลง

จักต้องหมั่นฝึกใจให้แน่วแน่
ทุกอย่างแล้วหมดทุกข์สุขสบาย

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 2)

...จะปราศทุกข์สุขเพิ่มเสริมสบาย ไม่คลาดคลายดังคำพยากรณ์

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 2)

...คือแพร่ชวนทาบฟ้าไว้ได้เพิ่มพูน สุขสมบุญบานจิตเป็นนิเอย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 21)

...ท่านจะมีถิ่นฐานบ้านสำนัก
ทั้งข้าทาสอิทธิพลยศถาบรรดาศักดิ์

และยศศักดิ์สิ่งหอมพร้อมสมาน
ทุกแรมวารสุขนี้ไม่มีคลาย

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 18)

...เลขสิบห้า ว่ากัน นั้นสดใส ทุกข์จักไกล รับผิดชอบ มีสุขแสน

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 15)

จากคำทำนายดังกล่าวปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความสุขว่ามนุษย์ต้องการมีความสุขถึงแม้จะยังมาไม่ถึงหรือเกิดขึ้นแล้วก็ตาม เพราะมีความเชื่อว่าความสุขจะทำให้ความทุกข์นั้นลดลง แต่โดยสังขรณ์ของโลกนั้น ความสุขผ่านมาแล้วก็ผ่านไป มนุษย์เราต้องรู้จักมองและเข้าใจในความสุขและความทุกข์ ไม่ประมาทกับการใช้ชีวิตเพื่อให้ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และคนรอบข้าง ทั้งนี้ความสุขไม่ได้อยู่ไกลจากตัวเราเลย เพียงแค่คิดดีก็มีความสุขได้

3. ด้านอาชีพการงาน สิ่งที่จะทำให้ชีวิตมีความสุขคือการทำงานแล้ว เกิดดอกผลกำไร หรือมีค่าตอบแทนสูงทำให้มนุษย์คาดหวังถึงความสำเร็จในการทำงานในวรรณกรรมเสียงทนายพภาพสะท้อนสังคมด้านอาชีพการงาน ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสียงทนายว่า

...สมิทธสมคิดเหมือนจิตปอง

จะค้าขายก็ดีเป็นที่สุด

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 15)

...จะค้าขายก็มีผลดีครัน

อย่าได้พรั่นคิดความตามจิตปอง

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 23)

...กิจการงานรุ่งเรืองเฟื่องกำจาย ไม่เว้นวายเปี่ยมปรีดาปราโมทย์โดย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 11)

...จะค้าขายสมหวังดีทั้งปวง จะหายห่วงกำโรงามแจ้งความจริง

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 23)

...ผ่านร้อนหนาว	หลายฤดู	สู่ความหวัง
ขอจงตั้ง	ปณิธาน	งานเสร็จสม
งานสิ่งใด	สร้างไว้	ใกล้อุดม
ได้ชื่นชม	อีกไม่ช้า	นำภริยา

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 17)

นอกจากนี้ยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสี่ยงทายด้านอาชีพการงานว่าทำอะไรก็ไม่มีความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพการงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหากการงานไม่เจริญแล้วจะทำให้สภาพจิตใจเศร้าหมองและเกิดวิตกกังวล ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ลาภยศถาภรณ์ดักดานหมด เศร้าสลดหมดหวังนั่งขึ้นชม

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 10)

จากวรรณกรรมเสี่ยงทายทั้งหมดปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านอาชีพการงานให้ผู้อ่านมีกำลังใจและมีพลังในการทำงาน หากมานะ มุ่งมั่น อดทน และขยันทำงาน ก็จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานนั้น

4. ด้านการเดินทาง การเดินทางเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งของการดำรงชีวิตที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากการเดินทางได้ ดังนั้นในการเดินทางจึงต้องระมัดระวังอุบัติเหตุโดยไม่คาดคิดบนท้องถนนซึ่งอาจเกิดขึ้นได้เสมอ การเสี่ยงทายจึงถือเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการเดินทาง ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...คิดไปหาลาภผลด้วยกลใด	ทิศทักษิณทิศประจิมริมวิถี
ว่าไปดีมาดีเป็นศรีใส	เปรียบเสมือนกันนาวาที่คลาไคล

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 9)

...เดินทางไกลไปดีซ้ำมีลาภ แสนเิบอาบดวงใจไม่แห้งหน่าย

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 17)

...จะเดินทางไปในวันนี้

ลากยศจักนองเนื่องเพื่อพูน

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 24)

...เดินทางไป

เหนือได้ไม่อันตราย

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 4)

...จะได้เดินทางไกล

ไปต่างแดน

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 8)

นอกจากนี้ยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสี่ยงทายด้านการเดินทางว่าไม่ดีไม่ควรเดินทางไปไหนหรืออาจเกิดอุบัติเหตุขณะเดินทาง ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...อย่าดำเนินเดินทางท่านว่าร้าย

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 4)

...ใบที่สิบห้านี้ว่าตามคำแถลง
พระพายแรงโบกพัดกระพือมา

ดังเปี้ยกฝนตกชุมอยู่กลางแปลง
จะเดินทางชุ่มชื้นต้องร้อนลุ่ม

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 15)

จากคำทำนายดังกล่าวพบภาพสะท้อนสังคมว่าการเดินทางออกนอกบ้านเพื่อไปทำกิจธุระใด ๆ ก็ตาม เมื่อเสี่ยงทายแล้วปรากฏคำทำนายที่ไม่ดี ผู้เสี่ยงทายจะต้องรู้จักการใช้ชีวิตที่ไม่ประมาทมีสติอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเดินทางไปไหนก็ตามทั้งการเดินทางเท้าหรือการโดยสารด้วยยานพาหนะต่าง ๆ

5. ด้านโชคลาภความร่ำรวย จากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทายปรากฏด้านโชคลาภและความร่ำรวยอยู่ ซึ่งทำให้พิจารณาได้ว่ามนุษย์นั้นต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบาย มีฐานะดีชีวิตจะมีสุข ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ถามหาลาภดินน้เหมือนทักทาย ใบนี้หมายการหน้าท่านว่าดี

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 24)

...ถามหาลาภว่าดีครบครัน	สารพันลาภยศมีหมดเคยฯ	(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 2)
...ถามหาลาภว่าดีจะมีมา	สมอรตอนท้ายใบนี้เคยฯ	(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 17)
...ถามถึงลาภว่าได้ดังใจนึก	ถามหาข้าศึกว่าไม่เห็นเป็นแก่นสาร	(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 7)
...ใบที่สืบความว่างามสม จะได้ชื่นชมจิตที่คิดปอง โชคสฤกษ์ดีแสนดีไม่มีสอง ที่เศร้าหมองสูญหมดสฤกษ์ดี	จะถามลาภนั้นหนอย่าปรารมภ์ ให้บ้ายเบื้องทักษิณประจิมทิศ ดังคนจนค้นพบประสบทอง	(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 10)
...ได้ลาภยศสรรเสริญเจริญตน ยามวสันต์ฤดูชื่นชูจิต	เสมอนต้นไม้แก่แต่ผลใบ ชุบชีวิตเรืองรองผ่องใส	(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 6)
...จะหวังลาภอาบสมอารมณ์ปอง ลาภหรือคู่แค้นไม่แซ่เขื่อน	ทั้งคู่ครองดีกระไรใครจะเหมือน ในสามเดือนนี้ไซ้ไรไม่คลาดคลา	(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 19)
...อันลาภยศมีมาดังว่าแน่ อย่าหุนหันพลันเสียอารมณ์ จะทำการสิ่งใดพร้อมใจมั่น	ขอเพียงแต่ข้าหน้อยค่อยสุขสม ได้ชมเชยเพราะบุญอุตหนุนตาม ปรึกษากันให้ดีอย่าฝลืผลาม	(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 2)
...ถามถึงโชค ทุกสิ่งอัน	ลาภนั้น เป็นสำคัญ จะมีได้ ด้วยใจเรา	(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 15)

นอกจากนี้ในวรรณกรรมเสี่ยงทายยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านโชคลาภความ
ร่ำรวยให้ผู้เสี่ยงทายเตรียมใจถึงการหวังในลาภผลว่าอาจจะไม่เป็นไปตามความคิดและไม่เป็นไป
ตามความต้องการของผู้เสี่ยงทายดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

..... หรือถามหมายหาลากไม่หยาบคำ
 ว่าช้า ๆ คงสมอารมณ์นึก ได้ตรองตรึกเหล้ากอกเป็นข้อ่า
 (กลุ่มที่ 1 ใบที่ 1)

...ถามหาลากนี้ก็ว่ายากลำบากกาย
 (กลุ่มที่ 1 ใบที่ 3)

...ถามหาลากหายศกั้หมดสิ้น สุดถวิลใฝ่ฝันกระสันตา
 (กลุ่มที่ 2 ใบที่ 10)

..... อันโชคลาภนั้นอัศจรรย์นัก
 ถ้าถามขอหาไม่ได้ก่อน แสงบุญเกิดหนาอย่าอาวรณ์
 จบสุนทรปิปรายทำนายเฮย ฯ
 (กลุ่มที่ 3 ใบที่ 9)

..... ลากของท่านหนอนั่งรอก่อน
 ไม่ต้องร้อนใจยุ่งมุ่งจิตหมาย ถึงเวลาแล้วจะเห็นไม่เวียนวาย
 (กลุ่มที่ 5 ใบที่ 6)

...ใบที่สิบสามความร้ายแทบวายวอดเกือบจอดหมดทุนวุ่นหนักหนา
 เงินทองฝืดขัดสนจนเข้าตา ลากยศถาด้กดานงานร้อนรุ่ม
 เหมือนพฤษภาหน้าแล้งน้ำแห้งเงา แต่พอเข้าหน้าฝนต้นชะอุม
 รออิกหน้อยตั้งสติดำรงคุม ปีนน้ำคุ่มกันแน่ดีแท้จริง"
 (กลุ่มที่ 6 ใบที่ 13)

...ใบที่สิบสองบอกตรงขอปั้งี้ ลากนั้นมีเสมอไปมิได้ขาด
 แต่ไม่มากเนื่องมองเห็นชัด ทรัพย์สมบัติจึงไม่เหลือพอเจือจุน
 จะคิดทำงานใหญ่ไต่รตรองคิด คงสมจิตสร้างกุศลเป็นผลหนุน
 อย่าท้อใจทำดีมีผลบุญ จะเป็นทุนช่วยให้เราได้ดี"
 (กลุ่มที่ 6 ใบที่ 22)

...ลากยศมี แต่อย่าห่าง สร้างกุศล
 จะหลุดพ้น กรรมเก่า ที่เศร้าหมอง
 (กลุ่มที่ 7 ใบที่ 3)

จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเสี่ยงทายปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านโชคลาภความร่ำรวย ทั้งที่เป็นใบทำนายที่ดีและไม่ดี ทำให้ผู้เสี่ยงทายสามารถเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ได้ และนอกจากนี้ยังบอกและเสนอแนะให้ผู้เสี่ยงทายเมื่อมีทรัพย์สินก็ควรทำบุญสร้างกุศลเพื่อเป็นสิริมงคลและมีบุญหนุนนำให้ผู้เสี่ยงต่อไปในภายหน้า

6. ด้านเกียรติยศและอำนาจ จากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทายทำให้ทราบว่า มนุษย์นั้นต้องการความมีเกียรติและมียศถาบรรดาศักดิ์ดีในการทำงาน เพราะแสดงถึงความก้าวหน้าในการทำงานและแสดงถึงคงความมั่นคงในอาชีพ นอกจากนี้มีเกียรติยศแล้วมนุษย์ยังต้องการมีอำนาจประกอบกันเพื่อให้การทำงานและชีวิตส่วนตัวนั้นมั่นคงมากยิ่งขึ้น ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ได้ลาภยศสรรเสริญเจริญตน	เสมือนต้นไม้แก่แต่ผลใบ
ยามवलันต์ฤดูขึ้นชูจิต	ชูชีวิตเรืองรองผ่องใส
ผู้เดินทางห่างสถานมานานไกล	ก็จะได้ถึงที่หมายสุขใจเอย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 6)

...ท่านจะมีถิ่นฐานบ้านสำนัก	และยศศักดิ์สิ่งหอมพร้อมสมาน
-----------------------------	-----------------------------

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 18)

นอกจากนี้ในวรรณกรรมเสี่ยงทายด้านเกียรติยศและอำนาจยังเตือนให้ผู้เสี่ยงทาย ไม่ควรมีความหลงใหลและละโมภโลภมาก ควรมีความพอดีกับการแสวงหาเกียรติยศและอำนาจ ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...แท้ที่จริงดวงชะตาราตีบ่ง	สกุลวงศ์สูงเด่นเป็นสง่า
แต่ดวงจิตกลับหมกมุ่นว่า	ก็เพราะว่าไม่ยอมพอขอเสียที่
รู้จักพอรู้จักรอถึงเวลา	วาสนาบุญประเสริฐเลิศเหลือที่
จะมาถึงในเวลาไม่ช้านี้	ขอจงมีความพอใจเอาไว้เอย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 13)

จากคำทำนายในใบเสี่ยงทายสามารถสรุปได้ว่าภาพสะท้อนสังคมด้านเกียรติยศและอำนาจบอกถึงการรู้จักรักษาเกียรติและเมื่อมีเกียรติก็ต้องรู้จักความพอดี และเมื่อมีอำนาจก็ควรใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องไม่นำสิ่งเหล่านั้นไปเบียดเบียนผู้อื่นก็จะทำให้ตนเองและครอบครัวมีความสุข

7. ด้านคติความ ในวรรณกรรมเสียดแทงปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านคตินั้นคือการขึ้นโรงขึ้นศาลนั้น มักจะมีแพ่ความหรือชนะความ หากชนะความก็จะเกิดความสุขใจมีความภูมิใจไม่มีความกังวลใด ๆ ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสียดแทงว่า

...แม้ถาถมติดเรื่องความตามที่ตามศาล คงชนะเที่ยงแท้แน่แก่การ
(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 23)

...จะชนะถ้อยความตามคดี หมดคดีหลุดพ้นคนรับรอง
(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 4)

...คงชนะเด็ดขาดปราศมลทิน ได้ยลยินแต่สิ่งให้ใจสบาย
(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 4)

...แต่เป็นความคดีไม่มีแพ้ ชนะแน่สู้ไม่ได้สูงสิง
(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 13)

...ความมีชัย มีศรี ดีหนักหนา
หากจะคิด สิ่งใด ได้ทุกครา
(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 1)

นอกจากนี้ในวรรณกรรมเสียดแทงยังปรากฏการแพ้ความ ซึ่งผู้ใดแพ้ความก็จะมีความสุขมีแต่ความทุกข์ใจ ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสียดแทงว่า

...ถาถมเป็นความไม่ดีไม่มีปาน
(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 12)

...เป็นความค้างอย่าอ้างเอาชนะเขา ได้ไม่เท่าเสียทุกสิ่งดี
(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 24)

..... ถ้าเป็นความมาถึงซึ่งโรงศาล
ให้คิดอ่านหนีแน่จะแพ้เขา
(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 20)

...โดยนัยนี้คดีความอาจจะแพ้ แต่ของแท้กรณีก็จประสิทธิ์ศักดิ์
(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 9)

...แม้ถามเรื่องเป็นความควรขมเข็ด ไม่สำเร็จสู้ยากลำบากหนี

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 8)

จากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทายยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านคติความว่าไม่ให้ประมาทและควรปรึกษาหารือผู้ที่มีความรู้และคิดก่อนทำทุกครั้ง ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

.....	ถ้าเป็นความคงชนะจะแจ้งดี
ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดครั้งฟังพระว่า	ขยันหนาจึงสมภิรมย์ศรี
ถ้ามีวเมาประมาทพลาดทุกที	ทำการนี้ปรึกษาหาคนนำ
ต้องพยายามคิดก่อนทำทุกครั้ง	

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 4)

และในคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทายยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านคติความว่าถึงแม้จะแพ้ความที่เกิดขึ้น แต่สิ่งหนึ่งนั้นไม่ควรโกรธเคืองกัน และควรทำบุญเพื่อให้เกิดสิ่งดี ๆ ในภายภาคหน้าดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ถามเป็นความนั้นแนเอยมแพ้เขา	หาคู่เล่าหยุดหนอย่าโมโห
รอไปก่อนเย็นไว้ไม่อดไซ	เริ่มมโนทำบุญเพื่อหนุนตัว ฯ
เมื่อทำดีเรื่อยไปดีจะสนองข้างหน้า	

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 19)

สรุปได้ว่าภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในด้านคติความ เมื่อใดที่ผู้เสี่ยงทายเกิดคติความย่อมมีความหวังว่าจะมีการชนะคติความแต่เมื่อใดที่แพ้คติความนั้น สิ่งที่คุณเสี่ยงทายจะต้องทำคือไม่โกรธเคืองหรือว่าร้ายผู้อื่น และควรหมั่นทำบุญทำทาน เติมน้ำมนต์ตะเกียงซึ่งเป็นความเชื่อในพุทธศาสนาและเป็นหนทางหนึ่งเพื่อให้ตนเองและครอบครัวมีความสุขและดำรงชีวิตที่ราบรื่นต่อไป

ภาพสะท้อนสังคมด้านบุญกรรม

มนุษย์เชื่อว่าการดำเนินชีวิตจะดี หรือร้ายนั้น ขึ้นอยู่กับบุญกรรมที่ตนเองได้กระทำมา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งทั้งบุญและกรรมจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตในปัจจุบันและอนาคตนั้นดี หรือไม่ดี แต่ในวรรณกรรมเสี่ยงทายก็จะมีวิธีแก้ไขซึ่งปรากฏอยู่ เพื่อเป็นการรักษาสภาพจิตใจให้ผู้เสี่ยงทายนั้นเกิดมีความสุขและคลายทุกข์จากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ทั้ง 7 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 7 วัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดไทยสามัคคี วัดชัยชนะสงคราม วัดหนองหลวง วัดมณฑลคีรีเขตร วัดชุมพลคีรี วัดอรัญญเขต วัดมณีไพรสณฑ์ และศาลเจ้าปู่เผือก กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดดอนแก้ว และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ วัดแม่ด้านเหนือ ศาลเจ้าพ่อพะวอ (3 แห่ง) และศาลเจ้าพ่อขุนสามชน กลุ่มที่ 4 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศาลเจ้าปู่เผือก ตำบลแม่สอด กลุ่มที่ 5 มีจำนวน 4 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดชลประทานรังสรรค์ วัดท่าปูย วัดพระบรมธาตุ วัดนาโบสถ์ และศาลพระเจ้าตากสินมหาราช กลุ่มที่ 6 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุดอยหินกู่ กลุ่มที่ 7 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุพญาหน่อแก้ว ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านบุญกรรมสามารถจำแนกออกเป็นข้อย่อยได้อีก 2 ข้อ ดังนี้

1. ด้านบุญ
2. ด้านเคราะห์กรรม

ในแต่ละด้านผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ด้านบุญ มนุษย์มีความเชื่อว่าการทำบุญทำทานจะทำให้ตนเองมีบุญและมีความสุข คิดสิ่งใดก็จะได้ดังใจปรารถนา ดังนั้นบุญตามที่ปรากฏในพจนานุกรม (2542, หน้า 630) หมายถึง การกระทำดี ในวรรณกรรมเสี่ยงทายปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านบุญดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ใบที่สิบหกว่าสมอารมณ์หมายนัก
กับคนที่มีบุญการุณนำ

...คิดจะทำได้ให้ทำจริง
ถ้าอยากได้เสวยสุขสมอุรา

คงพบพัศตร์คนซุบอุปลัมภ
เสนอรา ๆ ไปด้วยใจดี

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 16)

อย่าจับจดทอดทิ้งจริงเสียวนา
จงตั้งหน้าสร้างบุญเป็นทุนเฮยๆ

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 18)

...ใบที่หนึ่งพยากรณ์สุนทรเจดย
จะน้อมนำให้สเบยและเบิกบาน

ด้วยกุศลบุญสร้างปางก่อนเคย
ท่านจะมีถิ่นฐานบ้านพำนัก

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 1)

...จะได้ดีมีบุญหนุนนำส่ง
จะหายไข้จะสบายได้ดังเดิม

สิริมงคลการผสวนเสริม
จะได้เพิ่มบุญญาบารมี

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 27)

...ใบที่เจ็ดเสร็จทุกขเป็นสุขี
แต่ตัวนี้มีกรรมไม่สำราญ

บ้านเรือนเพื่อนกินก็ยินดี
จึงทำบุญให้ทานประมาณจิต

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 7)

...ใบที่หนึ่งจะสมอารมณ์คิด
ด้วยบุญเก่าตามทันบุญบันดาล

โชคประสิทธิ์ช่วยยัยให้สุสานต์
จะก่อการสิ่งใดไม่อัปจน

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 1)

...ได้เลขสี่
คนเชื้อเพื่อ

เหมือนมีบุญ
ไม่ทุกข์ยาก

หนุนช่วยเหลือ
ลำบากหนา

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 3)

ภาพสะท้อนสังคมด้านบุญดังกล่าวยังพบว่าในสังคมไทยคำว่าบุญสามารถจำแนก
บุญได้เป็น บุญการุณ บุญเป็นทุน บุญสร้าง บุญหนุน บุญญาบารมี บุญให้ทาน บุญบันดาล และ
บุญหนุนช่วย ความเชื่อเรื่องบุญในสังคมไทยสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อทำบุญแล้วก็จะหนุนนำให้พบแต่
สิ่งดี ๆ ซึ่งบุญจะนำส่งให้ไปในทางที่เจริญก้าวหน้า

นอกจากคำทำนายวรรณกรรมเสี่ยงทายที่กล่าวมานี้ยังปรากฏภาพสะท้อนสังคม
ด้านบุญที่กล่าวถึงการประพฤติปฏิบัติอย่างไรถึงจะเกิดบุญ อาทิ การรู้จักพอ การประหยัด
การรักษารื้อหรือ การมีสติ และการรักษาซึ่งความดี ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...รู้จักพอรู้จักรอถึงเวลา
จะมาถึงในเวลาไม่ช้านี้

วาสนาบุญประเสริฐเลิศเหลือที่
ขอจงมีความพอใจเอาไว้อย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 13)

...อีกทั้งมีมัยย์สัถย์ประหยัดยัง
จะสุขสันต์หรรษาพาเพลินใจ

จะมั่งคั่งลือนามตามวิสัย
รอคอยไว้จะได้ลาภอาบบุญเคย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 16)

...อย่าหุนหันพลันแล่นอารมณ์
จะทำการสิ่งใดพร้อมใจมัน

ได้ชมเชยเพราะบุญคุณหนุนตาม
ปรึกษากันให้ดีอย่าผลืผลตาม

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 2)

...จงตรงตริกนึกคิดตั้งจิตมัน
เป็นทุนช่วยรวยรื้นขึ้นอุรา

บ่มบุญธรรมการกุศลสู่ค้นหา
ในภายหน้าจะสมอารมณ์จินต์

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 8)

...รักษัความดี
ให้เอื้อเฟื้อ

ดุจเค็ม
ไฟทำคุณ

นั้นของเกลือ
ได้บุญเอย

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 28)

จากคำทำนายสามารถสรุปได้ว่าภาพสะท้อนสังคมด้านบุญที่ปรากฏนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เสี่ยงทายรู้สึกมีความสุข เพราะในคำทำนายแฝงด้วยข้อคิดและข้อแนะนำในการปฏิบัติตนให้ตนเองนั้นสร้างบุญสร้างกุศลไว้ เพื่อจะได้มีความสุขและรอดพ้นจากอันตรายทั้งปวงทั้งเคราะห์กรรมในอดีตและสิ่งที่ไม่คาดคิดในอนาคต

2. ด้านเคราะห์กรรม มนุษย์ทุกคนถึงแม้จะมีความต้องการความสุขสมบูรณ์พร้อมในชีวิต แต่ก็เป็แค่เพียงความคิดหากไม่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี รักษาศีลรักษารธรรมแล้ว ชีวิตก็ไม่มีความสุข คำว่าเคราะห์กรรมนั้น หมายถึง การกระทำที่ส่งผลไม่ดีในอนาคต อาจเกิดจากผลที่ทำในอดีตประพฤิตนผิดศีลธรรมความถูกต้อง ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ถูกใบนี้ท่านว่ามีดีมีเคราะห์หนัก
จะเกิดทุกข์ด้วยหญิงย้งรำคาญ

จะเสื่อมศักดิ์สุญยศหมดสุขสานต์
จงเร่งทำบุญทานเสียเถิดเอยฯ

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 3)

...ทั้งเวรเก่าเวรใหม่เข้ากุมรุม
มีศัตรูแอบแฝงระวางตน

ต้องเคราะห์กรรมมรสุมทุกแห่งหน
ความผิดพลาดหนีไม่พ้นด้วยเคราะห์กรรม

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 22)

...เมื่อเคราะห์หามยามร้ายใช้ไปรับ
มรสุมซ้ำซ้อนสุดบรรเทา

ให้อ่อนพับบาปเคราะห์เพราะกรรมเก่า
เข้าตำราใบนี้ไม่ดีเอยฯ

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 24)

...ใบที่ว่ากรรมตามสนอง
มันขัดข้องด้วยความทำของเรา

จะหาแลกด้วยยากลำบากปอง
เปรียบความตามทำนองที่ตรงตก

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 6)

...ใครเคยทำ	ใดไว้	ให้สนอง
ให้ขัดข้อง	ทรวงใน	ไฟสุ่มกอง
จึงจักต้อง	พึงบุญ	เพื่อหนุนนำ

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 6)

นอกจากคำทำนายวรรณกรรมเสี่ยงทายที่กล่าวมานี้ยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านกรรมที่กล่าวถึงการประพฤติปฏิบัติอย่างไรถึงจะหลุดพ้นหรือบรรเทาเคราะห์กรรมที่เกิดขึ้น อาทิการทำบุญด้วยการเติมน้ำมันในตะเกียงมีความเชื่อว่าจะช่วยให้การดำเนินชีวิตสะดวกไม่ติดขัด ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ใครจับได้ใบนี้จะมีเคราะห์	ต้องสะเดาะด้วยน้ำมันนวลและหนา
เติมตะเกียงไว้ในที่บูชา	กายภาคหน้าจะสบายหายกังวล

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 20)

สรุปได้ว่าภาพสะท้อนสังคมด้านเคราะห์กรรมเป็นเหมือนกับสิ่งทีคอยเตือนสติให้ผู้เสี่ยงทายได้เตรียมความพร้อมรับมือ และบอกถึงวิธีการลดทอนเรื่องต่าง ๆ ที่มุ่งทำร้ายจิตใจของผู้เสี่ยงทาย หากผู้เสี่ยงทายปฏิบัติตามก็จะช่วยให้มีกำลังใจที่ดี และลดความกังวลใจได้เป็นอย่างดี

ภาพสะท้อนสังคมด้านคำสอน

ในวรรณกรรมเสี่ยงทายจะปรากฏหลักคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นการสอนให้มนุษย์นั้นประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลในธรรม เพราะจะเป็นหนทางหนึ่งสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและมีความสุขในธรรม จากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ทั้ง 7 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 7 วัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดไทยสามัคคี วัดชัยชนะสงคราม วัดหนองหลวง วัดมงคลศิริเขตร วัดชุมพลศิริ วัดอรุณเขต วัดมณีไพโรจน์ และศาลเจ้าปู่แม่กวง กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดดอนแก้ว และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ วัดแม่दानเหนือ ศาลเจ้าพ่อพะวอ (3 แห่ง) และศาลเจ้าพ่อขุนสามชน กลุ่มที่ 4 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน

1 แห่ง ได้แก่ ศาลเจ้าปู่เฒ่ากง ตำบลแม่สวด กลุ่มที่ 5 มีจำนวน 4 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดชลประทานรังสรรค์ วัดท่าบุญ วัดพระบรมธาตุ วัดนาโบสถ์ และศาลพระเจ้าตากสินมหาราช กลุ่มที่ 6 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุดอยหินกิว กลุ่มที่ 7 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุพญาหนอกวีน ปรางค์ภาพสะท้อนสังคมด้าน

คำสอนสามารถจำแนกออกเป็นข้อย่อยได้อีก 5 ข้อ ดังนี้

1. ด้านความดี
2. ด้านความสามัคคี
3. ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ
4. ด้านความซื่อสัตย์
5. ด้านความสำคัญของการพูด

ในแต่ละด้านผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ ได้ดังนี้

1. ด้านความดี ในวรรณกรรมเสี่ยงทายปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความดี หมายถึงให้ทุกคนนั้นมุ่งมั่นทำความดี ความดีจึงหมายถึงสิ่งที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุขไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีความรักความเมตตาปรารถนาดีต่อกัน ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ยิ่งแก่ตัวยิ่งเพิ่มเสริมความดี จบใบนี้ว่าเลิศประเสริฐเลย ฯ

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 24)

...คงศรัทธาในความดีมีผลไกล อีกถือสัตย์มั่นไว้ผลยืนนาน

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 4)

...คือเมืองพุทธสุดยอดแห่งความดี เลี้ยงชีวิที่มีอาชีพที่ควรกัน

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 27)

...ยิ่งแก่ตัวยิ่งเพิ่มเสริมความดี จบใบนี้ว่าประเสริฐเลิศนักเลย ฯ

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 19)

...จนหนักแน่น ทำดีไว้ ได้ดีเลย

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 8)

...รักษความดี ดุจเค็ม นั้นของเกลือ

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 28)

จากคำทำนายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าภาพสะท้อนสังคมด้านความดีบอกถึงผู้เสี่ยงทายให้หันทำความดีเพื่อประโยชน์ในวันนี้และในอนาคต เพราะเมื่อบุคคลทำความดีไม่เพียงแต่จะมีผลดีที่เกิดในวันนี้ และการทำความดียังส่งผลไปในภายภาคหน้า ผลแห่งการทำความดีจะสะท้อนให้ผู้ปฏิบัติมีความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้านอีกด้วย

2. ด้านความสามัคคี หากในสังคมไม่มีความรักและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันแล้วนั้น ในสังคมก็จะเกิดความวุ่นวายและไม่มีความสุข เพราะไม่มีความเมตตากรุณาต่อกัน ในวรรณกรรมเสี่ยงทายปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความสามัคคีซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสามัคคีนั้นเป็นสิ่งสำคัญในชุมชน ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ถามหน้พี่พวักพ้องญาติ
ถามเนื้อคู่นั้นเห็นไม่เป็นการ

ทายไม่พลาดคงพบสบสมาน
อย่าริอ่านไม่เป็นการอารมณ์เอย

(กลุ่มที่ 3 ใบที่ 3)

...ใบที่ห้าว่าชื่นชมภริมายัก
อากาศโล่งโปร่งใสใจเบิกบาน

ผู้คนต่างรักสมัคครสมาน
ยามวิกาลสุขสนิทธิพรหมณ

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 5)

...อีกน่องที่ล้วนจะมีสมานฉันท์
ความเป็นอยู่สุขสบายไร้กังวล

ตระกูลมั่นวัฒนาสถาผล
จงตั้งตนเอาไว้ให้ชอบเอย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 7)

...ถามของหายนั้นไซ้รักคงได้พบ
ได้พบเพื่อนแปลกใหม่ได้คบกัน

ได้ประสบความเบิกบานสมานฉันท์
ได้สุขสันต์สนิทธิสนมกลมเกลียวเอย

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 24)

...คงสมคิดสมรักสมัคครสมาน

อย่าอ้อมโอบโลกมากจะยาวนาน

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 7)

...ท่านจะมีถิ่นฐานบ้านสำนัก

และยศศักดิ์สิ่งหอมพร้อมสมาน

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 18)

จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเสี่ยงทายข้างต้นปรากฏคำว่า สมาน ซึ่งหมายถึง ทำให้ติดกัน ทำให้สนิทกัน จึงหมายถึงความสามัคคีกลมเกลียวกันหากมีความรักและสามัคคีกันแล้วจะเอาชนะทุก ๆ สิ่งได้

3. ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ มนุษย์เราถ้าหากไม่มีความมุ่งมั่นตั้งใจแล้ว การทำสิ่งใด ๆ ก็ตามก็จะไม่สำเร็จหรือออกมาไม่ได้ดังความตั้งใจ ดังนั้นความมุ่งมั่นตั้งใจจึงเป็นเหตุของความสำเร็จในการทำงานหรือกระทำสิ่งใด ๆ ในวรรณกรรมเสียดสีปรากฏภาพสะท้อนสังคมที่ว่าด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสียดสีว่า

...ถามหาลาภเล่าไร้ไม่สู้ดี

อัญชี่ไม่ตั้งใจใหม่เกิดเคยฯ

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 8)

...จงตั้งใจตั้งใจใฝ่ดีเกิด

ค่อยก่อเกิดบุญกรรมนำวิถี

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 10)

...ถึงลงทุนก็หมดลงทุกวัน

ตั้งใจมั่นอย่าประมาทไม่พรากเคยฯ

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 13)

...หากว่าเรา

หลงไป

ไฟแผดเผา

ตั้งใจจริง

นิ่งนาน

พบพานเอา

คนที่เรา

เป็นคู่

มาสู่เคย

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 2)

จากคำทำนายในวรรณกรรมเสียดสีปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ เพราะไม่ว่าจะทำการงานใด ๆ หากขาดความมุ่งมั่นตั้งใจและไม่มีการวางแผนเป้าหมายของผลการทำงานแล้วนั้น ความสำเร็จและการบรรลุถึงเป้าหมายของงานจะไม่เป็นไปตามที่ตนเองปรารถนา และตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้นความมุ่งมั่นตั้งใจคือสิ่งที่จะทำให้เราประสบความสำเร็จในการทำงานทุก ๆ อย่าง

4. ด้านความซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตาม ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่มนุษย์ควรพึงมี เพราะความซื่อสัตย์ทำให้การทำงานใด ๆ จะประสบความสำเร็จ เมื่อผู้คนมีคุณธรรมในข้อนี้ สังคมก็จะมีแต่ความเจริญและมีความสุข ในวรรณกรรมเสียดสีปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความซื่อสัตย์ ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสียดสีว่า

...ใบที่สิบสองมองซึ่งถึงดวงจิต

อันซื่อสัตย์สุจริตไม่เคยลือบแผ่

ฝ่าฝูงชนพันบอยได้สำแดง

เจิดแจวงโดดเด่นเป็นมันคง

(กลุ่มที่ 4 ใบที่ 12)

.....
ด้วยเดชสัตย์สุจริตประสิทธิ์ให้
มีโชคชัยได้สุขทุกคืนวัน”

แต่ข้า ๆ จึงจะสมอารมณ์คิด
ทั้งพวกพ้องวงศ์ญาติปราชญ์ทุกวัย

(กลุ่มที่ 5 ใบที่ 1)

จากคำทำนายดังกล่าวพบภาพสะท้อนสังคมด้านความซื่อสัตย์ในวรรณกรรมเสี่ยงทาย เมื่อเราปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีความซื่อตรงทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น มีความสัตย์จริงต่อหน้าที่ การงานและต่อเพื่อนร่วมงาน ไม่ว่าจะทำการสิ่งใดเมื่อมีความใสสะอาดทั้งต่อหน้าและลับหลัง การทำการสิ่งใดจะเจริญรุ่งเรือง

5. ด้านความสำคัญของการพูด คุณธรรมอีกสิ่งหนึ่งที่พึงมีต่อมิตรนั้นคือความสำคัญของการพูด เพราะทำให้มิตรภาพนั้นยั่งยืนและเป็นที่รักของคนที่เราพบเห็น ในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความสำคัญของการพูด ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ใบที่สิบสองคนหนึ่งเดินนำหน้า
เปรียบเหมือนกับคนใบในใจปอง
ว่าจะมีคนชูปอุปถัมภ์
เวลาตื่นหายไรร้อนใจครัน

คนหนึ่งว่าตามหลังมาทั้งสอง
พูดไม่คล่องแสนยากลำบากครัน
เหมือนถ้อยคำพาที่คนที่ฝัน
ให้ป่วนปั่นเปล่า ๆ ไม่เข้าการ

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 12)

...จรรอรั้งฟังไว้ว่าคำพาที่

แม้การมีค่อยติดตามกิจการ

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 13)

...ประพุดดีทั้ง กาย วาจา ใจ
คิดจะทำการสิ่งใดให้ทำจริง

จะพ้นภัยอันตรายแก่กายา
อย่าจับจดทอดทิ้งจริงเชียวหนา

(กลุ่มที่ 1 ใบที่ 18)

“...ใบที่สิบเอ็ดนี้หนาว่าอาภัพ
จะทำดีกลับได้ชั่วให้มัวหมอง

โชคช่างอัปมงคลน่าสงสาร
เราพูดหวานเขาเปรียบไม่เหลือยมอง”

(กลุ่มที่ 2 ใบที่ 11)

นอกจากนี้ยังปรากฏภาพสะท้อนสังคมว่าสังคมนิยมการพูดดี หากพูดดีแล้วจะทำให้ผู้ฟังรักและภักดีต่อเรา ดังคำทำนายที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายว่า

...ค่อยพูดจาพาทีแบบยล

เขาทุกคนจะรักภักดีเรา

(กลุ่มที่ 6 ใบที่ 11)

...เบอร์หานี้	ว่าดี	มีศรีศักดิ์
มีคนรัก	เมตตา	ว่าดีเหลือ
ทำสิ่งใด	จักได้	คนจนเจอ
มีคนเชื่อ	วาจา	น่านิยม

(กลุ่มที่ 7 ใบที่ 5)

จากภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมเสี่ยงทายทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถสรุปได้ว่าวรรณกรรมเสี่ยงทายเป็นเพียงสิ่งที่คาดเดาเหตุการณ์ในอนาคต หากเราทุกคนมุ่งหวังแต่จะทำนายให้ชีวิตดีและมีความสุขโดยไม่ปฏิบัติตามครรลองแห่งธรรมแล้วนั้น การที่จะคาดหวังให้อนาคตดีนั้นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการดำรงตนให้อยู่ในศีลในธรรมและไม่เบียดเบียนผู้อื่นไม่คิดทำร้ายและอาฆาตเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตมีความสุข มีหน้าที่การทำงานที่ดีเพราะรู้จักขยันหมั่นเพียร ชีวิตก็จะนำไปสู่การมีชื่อเสียงและเกียรติภูมิที่ดี และลาภยศ สรรเสริญต่าง ๆ ก็จะมาตามถึงผู้ปฏิบัติทุกสิ่ง แต่ในทางตรงกันข้ามหากผู้เสี่ยงทายหวังแต่จะพึ่งโชคหรือดวงเพียงเพื่อจะได้ลาภนั้น ก็คงไม่สามารถที่จะประสบความสำเร็จได้เพราะเป็นแค่ความคิดและคาดหวังวรรณกรรมเชื่อมซึ่งกันเป็นเพียงการคาดเดาเหตุการณ์ในอนาคตเท่านั้น และเป็นการเสี่ยงทายในทางบวกล เพื่อเป็นกำลังใจให้ผู้เสี่ยงทายขอให้ผู้เสี่ยงทายมีคุณธรรมและยึดมั่นในคุณความดีผู้เสี่ยงทายก็จะประสบความสำเร็จในชีวิต